

MÚSICA ■

Love of Lesbian, amb 5.000 persones dretes que s'hagin fet el test, al Palau Sant Jordi

TECNOLOGIA ■

La Xina i els EUA comencen la cursa per l'hegemonia de la tecnologia 6G

ECONOMIA ■

Al voltant de Barcelona no es pot viure dignament amb el salari mínim interprofessional

EL

MAGAZÍN

Divendres, 12 de març de 2021

VICENÇ LOZANO

**“Al Vaticà hi he trobat
la millor i la pitjor
gent del món”**

ENTREVISTA

VICENÇ
LOZANO

“Els escàndols del Vaticà són els de qualsevol altre lloc del món, i estan basats en poder, diners i sexe”

Tres dècades exercint el periodisme al Vaticà han donat a Vicenç Lozano (Vic, 1956) un coneixement profund sobre els mecanismes del poder en el centre mundial de l'Església catòlica. Tot allò que ja coneixíem a través de les seves cròniques i reportatges a TV3, però sobretot moltes coses que no havia pogut explicar en aquest format són ara part del llibre 'Intrigues i poder al Vaticà' (Ed. 62), que en pocs dies s'ha situat entre els cinc més venuts de no-ficció a Catalunya.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

Fer de periodista en un lloc com el Vaticà és especialment difícil? Al principi que vostè hi era, li van dir: “Aquí, el que no és sagrat, és secret”.

Aquesta és la norma que t'etziben quan ets novell, a la Sala Stampa [sala de premsa] de la Santa Seu. I realment és complex i difícil, perquè topes amb la manca de transparència que sempre ha tingut aquesta institució. A través de la sala de premsa del Vaticà s'ha procurat frenar els periodistes que han intentat anar més enllà de la nota oficial o de la roda de premsa. Hi ha un grup de periodistes que som, o érem, una minoria i que intentàvem saltar aquesta barrera, copsant la realitat del que està passant allà dins, que és un lloc molt delicat.

Com s'enfronta a aquest repte des del punt de vista professional?

Des de la filosofia de pensar que treballava en una televisió pública, que el meu sou me'l pagaven tots els catalans –gent de fe catòlica, d'altres religions, agnòstics o ateus– i per tant em devia a l'ofici de periodista. Una ètica potser antiga, però és la que vaig aprendre a la facultat, i la que em fa anar més enllà de les versions oficials.

Ha esperat a jubilar-se per escriure aquest llibre. Hi explica tot allò que no havia pogut dir?

El format del mateix mitjà televisiu implica que la imatge sigui la base informativa, i això marca. Molts dels temes que es poden publicar ara en un llibre no tenen imatge. I per televisió et quedaves molt limitat: ensenyar un edifici o una porta no aportava res de nou. Això cal sumar-hi les característiques de la xarxa de confidents o de fonts que m'he anat creant aquests anys, i la majoria són gent reticent o absolutament al·lèrgica a posar-se davant d'una càmera. A part que cremaria la font i no em podrien tornar a explicar mai més res. Tot això fa

que en el llibre sí que hi hagi moltes coses que no havia pogut explicar.

Fabular sobre el Vaticà, fer *El Codi da Vinci* és una cosa, i fer periodisme, una altra...

He intentat escriure un llibre tan àgil com fos possible, no un assaig intel·lectual sobre el Vaticà sinó un llibre periodístic. De tot el que explico no hi ha res de ficció, és pura realitat. I aquest *pura realitat* ens porta a veure que moltes coses que s'expliquen superen la ficció.

Va arribar allà amb una certa *innocència periodística*, és a dir, pensant que serien possibles coses que després no ho van ser?

Sí, fins i tot alguns companys m'havien demanat: per què no entrevistes aquest o aquell? A vegades ha sortit, altres no ha pogut ser per les raons que explicava. Innocent? Sí, era novell, no coneixia els *intrínquils* vaticans, i vaig tenir l'ajuda sòlida d'una periodista com era Paloma Gómez Borrero...

En la memòria de molta gent, la corresponal històrica de TVE a Roma!

I malgrat estar als antípodes de pensament, i fins i tot de manera de veure el periodisme, era una dona molt honesta i educada que em va donar un cop de mà. Vam tenir una gran relació personal i familiar. Li dedico tot un apartat del llibre perquè crec que era just fer-ho. Tenia una imatge molt conservadora, i ho era, però en la proximitat era agradable. Com ella, altres companys de professió italians, vaticanistes destacats com Marco Politi. Vaig trobar-me amb un mur molt alt, però amb la seva ajuda el vaig anar escalant.

Com a periodista, viu tres papats: el de Joan Pau II, el de Benet XVI i l'actual de Francesc. El primer, el de Karol Wojtyła, va ser el més influent, i no només pel temps que va durar?

Evidentment. El tercer pontificat més llarg de la història. Però al mateix temps, el que ha marcat més l'Església en les últimes dècades. Tant, que l'arriba a marcar fins i tot ara, amb el papa Francesc

intentant trencar barreres que el polonès havia marcat. Wojtyła va ser el papa més viatger, més mediàtic i més conscient del paper del Vaticà en la geopolítica. Va ser un pilar fonamental en la caiguda dels règims comunistes de l'Europa de l'Est. Va marcar l'Església també en el càncer que viu l'Església ara, el de la pederàstia, perquè va tenir una tolerància absoluta vers aquest tema. La continuïtat, de fet, de la política ancestral que havia seguit sempre el Vaticà, però que es fa més clara quan comencen a esclatar els escàndols, i ell protegeix els botxins i ignora les víctimes. Això es comença a trencar amb Benet XVI però sobretot amb Francesc, definitivament.

En referència a l'ensorrament del comunisme, el llibre dona detalls d'un pacte secret, establert pel president nord-americà Ronald Reagan, el llavors sindicalista polonès Lech Walesa i el mateix papa...

És un tema que sempre vaig intentar esbrinar tant com vaig poder dins del Vaticà. No pensi que hi ha hagut facilitats per explicar aquest període, des de la Secretaria d'Estat. Va ser gràcies a la ratificació que em va fer Walesa quan ja era president de Polònia, en una entrevista diguem que surrealista que hi vaig tenir a Varsòvia. Me'l va confirmar ell, i des dels Estats Units, exassessors de Reagan. Per tant, el puc explicar. I exemplifica molt bé com funciona aquesta geopolítica vaticana en tot moment.

La mítica diplomàcia de la Santa Seu...

Molt activa fins ara mateix, amb el paper que està fent el Vaticà per reconduir les relacions amb la Xina. Això encara ve de l'època de Wojtyła.

Vostè diu que li interessa, per sobre de tot, explicar els mecanismes del poder. En termes d'avui, diríem que el Vaticà és un *soft power*, d'aquells que s'exerceixen sense que es noti gaire?

Un *hard power*, diria jo! Al món hi ha tres grans religions monoteistes: el cristianisme, l'islam i el judaisme. I l'única de les tres que té un centre de poder únic és el cristianisme en la seva versió catòlica. Sí que hi ha muftís importants a l'islam, o rabins en el judaisme. Però no una figura que centralitzi el poder, com el papa. I a més, amb un estat propi, el Vaticà. La seva influència va molt més enllà dels 1.200 milions de persones declarats catòlics oficialment al món. És un poder secular, amb més de dos mil anys d'història! Em trobo amb líders d'altres religions que coincideixen a respectar, més enllà de diferències doctrinals, les paraules de l'actual papa Francesc sobre la pau o la misericòrdia. S'ha erigit en líder no només religiós sinó ètic i moral del segle XXI, i això li dona una força impressionant.

En el seu llibre llegim escàndols molt diversos, des dels financers de la Banca Vaticana i l'arquebisbe Paul Marcinkus fins a assassinats dins dels murs vaticans o en llocs propers. Però ara, el gran problema mundial de l'Església és la pederàstia?

Fixi's que els escàndols de què parlo al Vaticà són els de qualsevol lloc semblant del món, basats en el poder, els diners i el sexe. Però la pederàstia és el seu gran taló d'Aquil·les. El poder de l'Església ha significat a vegades abús de poder. I amb impunitat per part de les autoritats civils de molts països davant de fets que només es poden considerar com a criminals. Aquest tumor podria acabar amb el pontificat de Francesc, i fins i tot amb l'Església si no s'hi posa remei. És un repte molt complicat, perquè la pederàstia i els abusos sexuals formen part de la cultura ancestral, de la manera d'actuar que ha tingut l'Església. El mossèn era una de les forces vives dels pobles, oi? Doncs davant d'un cas d'abusos, es feia callar la víctima, es traslladava el capellà i aquí s'acabava tot.

Francesc és només un bon home, que no ho dubto, o també un papa determinat a acabar del tot amb això i amb altres racons de foscor, com la Banca Vaticana? Té una estratègia?

Està decidit, com a mínim, a posar la llavor de les reformes, necessàries i imprescindibles per donar continuïtat a l'Església en un segle XXI ple d'incerteses, i més ara després de la pandèmia. Veurem qui serà el papa que el substitueixi... perquè de la substitució en parla constantment, en el moment en què mori o no es vegi amb forces. En contra de les acusa-

“El papa Francesc està decidit, com a mínim, a sembrar la llavor de les reformes per donar continuïtat a l'Església en un segle ple d'incerteses”

cions que li fan els seus detractors de ser un marxista, o fins i tot un heretge, no hi ha res d'això. Ve d'una cultura argentina, marcada pel peronisme, que no deixa de ser un cert populisme amb pinzellades d'esqueres. Més caritat que no pas donar d'eines perquè la gent dibuixi el seu futur. Però Mario Bergoglio, el papa Francesc, és jesuïta i per tant té una important formació no només humanística sinó com a estratègia. Ell la utilitza de manera molt intel·ligent, i el fa tirar endavant entremig dels molts esculls amb què es troba.

Hem pecat també d'ingenuïtat els catalans, pensant que el Vaticà s'havia de posicionar en el conflicte polític amb Espanya? Sembla que ens vingui a dir que no sabem com va, aquest centre de poder.

No sabem com va la diplomàcia internacional! He tingut ocasió de parlar amb consellers del govern durant el procés, i se sorprendien que aquest papa que cau tan bé aquí no ens donava un cop de mà. Doncs perquè no, perquè no som Croàcia ni Eslovènia quan es van independitzar de l'antiga Iugoslàvia i el Vaticà va ser el primer país que els va reconèixer. Sobretot Croàcia, un país molt catòlic situat al cor dels Balcans! Estem lluny de ser-ho, afortunadament, i tot continua dependent del que passi a Catalunya. A la Secretaria d'Estat hi ha gent, per què no dir-ho?, que podrien ser

favorables a una independència de Catalunya. Però la majoria són partidaris de mantenir l'*statu quo*. Això no és privatiu només del Vaticà, eh? Passa a totes les cancelleries del món: s'ho han de pensar abans de posicionar-se en el reconeixement d'un nou Estat. Aquí ens hem de centrar –i no sé quina és la fórmula màgica– a fer possible l'aplicació de la resolució de l'ONU que consagra el dret de l'autodeterminació dels pobles. Ens hem de comptar, saber qui té majoria, i a partir d'aquí potser podrem demanar que ens comencin a reconèixer.

Però no només explica escàndols, en el seu llibre. També diu que ha conegut gent extraordinària al Vaticà. N'hi ha?

Sí, com el cardenal polonès Konrad Krajewski, l'Almoïner del Vaticà. El papa l'ha acompanyat algunes vegades, discretament, en les seves sortides nocturnes a les perifèries de Roma per donar un cop de mà a gent que passa necessitat. Al Vaticà, on jo m'hi he acostat sense prejudicis, hi he trobat la millor i la pitjor gent del món. La pederàstia mateixa afecta a una minoria dins de l'Església, però el mateix papa diu que si només hi hagués un sol sacerdot que en fos culpable seria un problema greu per a la institució. I no parlem d'un de sol, sinó de milers, que han gaudit d'un sistema d'impunitat.

Per cert, el llibre acaba parlant del braç dret del papa en aquesta qüestió, i és un català de Tortosa, Jordi Bertomeu. Quin és el seu paper?

Un personatge amb el qual ens hem fet amics. És l'*agent secret* del papa, que en dic jo, per investigar els afers de pederàstia. Viatja arreu del món. Va començar amb Xile i, gràcies a l'informe que va fer, va aconseguir decapitar la cúpula de l'Església xilena implicada en casos de pederàstia. El papa va viatjar a Xile i va cometre l'error de donar suport a la jerarquia. A l'arribar al Vaticà va rebre l'informe de Bertomeu i va adonar-se del seu error, que va reconèixer. Ara, Jordi Bertomeu està actuant a Mèxic, on hi ha una trama immensa que no només afecta l'Església sinó també el poder polític i econòmic.

OPINIÓ

Susanna Barquín

DE ROSSEGONS

Espai públic

Per raons que no venen al cas, parlava amb una noia grega que viu a Catalunya des de fa uns anys. Comentàvem allò de Vox al Parlament, i jo li vaig treure importància: són testimonials, li deia, és com si en comptes de 135 escons, n'hi hagués 124 (calla, a veure si em posen una denúncia).

Com que d'un lloc vas a un altre, vam parlar de Grècia també. I de dictadures. Vam liquidar ràpid el tema, perquè ja el coneixem prou, i a tot arreu és el mateix, ben mirat: que si van fer molta obra pública. I és que les dictadures tenen obsessió a deixar un llegat d'obres per a la posteritat, com una manera de ser presents mentre visqui el ciment. Hi ha exemples per avorrir i ben a prop d'aquí.

A Espanya, el cos d'enginyers, en una relació simbiòtica amb el règim, va viure anys daurats de transformació del territori per respondre a un objectiu clar de com havia de ser el desenvolupament econòmic. Ho explica bé l'investigador Lino Camprubí a *Los ingenieros de Franco*, que comença amb les paraules del dictador durant la inauguració

del pantà de l'Ebre el 1952: “*Nos dolía España por su sequedad, por su miseria, por las necesidades de nuestros pueblos y de nuestras aldeas, y todo ese dolor de España se redime con estas grandes obras hidráulicas nacionales, con este pantano del Ebro y con los demás que en todas las cuencas de nuestros ríos van creándose, embelleciendo su paisaje y creando ese*

L'espai urbà ha esdevingut més que mai l'indret que hi ha a l'altra banda de la porta de casa

oro líquido que es la base de nuestra independencia. Sí señores, de nuestra independencia, porque no hay independencia política si no hay independencia económica, y no hay independencia económica si no hay bienestar en nuestros hogares.” Que bonic. Si no fos que aquells que van perdre la casa (sense indemnitzacions

fins anys més tard) i el poble no van poder-ho explicar al món fins al 2008, i ho van fer a través del documental *Donde aprendiste a vivir*.

Ara ja fa gairebé un any que ens vam tancar a casa. Sí, és cert, hi ha gent, els essencials, que han sortit cada dia de casa per anar a treballar, però després, a la tornada, s'han tancat a casa també. Hi ha sortides tímides, amb grups reduïts. La canalla preuniversitària va recuperar les classes presencials, per sort, al setembre, i mantenen un espai de socialització que no és a través d'una pantalla.

L'espai públic, l'espai urbà, que significava el lloc de trobada i socialització, ha esdevingut més que mai l'indret que hi ha a l'altra banda de la porta de casa.

Afirmen a les Nacions Unides que la crisi sanitària ha posat de manifest les llacunes de l'espai públic, i que cal crear una agenda política compartida que faci compatibles la planificació urbana, el desenvolupament comunitari, l'arquitectura, la construcció ecològica i la salut pública. Encara tornarem a les ciutats de la Grècia clàssica.

Llorenç Capdevila

DE REÜLL

La casa de foc

No em puc treure del cap *La casa de foc* (Proa, 2020), del saidinenc Francesc Serés. Després d'haver passat un parell de setmanes immers entre les seves pàgines tinc la sensació d'haver llegit una bona novel·la, que penetra en l'ànima dels personatges d'una manera autèntica i veraç, que retrata una geografia física i humana amb precisió, que reconstrueix un microcosmos, un mite perdurable, i és capaç d'endur-s'hi el lector. Pot semblar una mica massa llarga, perquè s'entreté en alguns detalls repetitius. Però és possible que, per aconseguir l'autenticitat que desprèn, hagi estat necessari aquest dispendi de pàgines, aquest anar-hi donant voltes, sense presses. La prosa flueix amb una naturalitat gens pretensiosa i Serés és capaç de servir-se'n per mostrar, amb pols de cirurgia, la naturalesa dels personatges.

El narrador protagonista, a qui tothom anomena Mau, és un mestre d'aula d'acollida que se'n va a viure al Sallent, a la Garrotxa profunda, com un naufrag que fuig, i rep l'encàrrec del Jordi de can Sol, un saurí a qui tothom respecta

i tem, perquè faci classes de repàs a la seva neta, la Mar, una noia complicada. A partir d'aquí, la vida del Mau es veurà xuclada per l'entorn selvàtic i pels integrants de can Sol, per un món peculiar, per un enfilall de secrets que tothom coneix, per un paisatge feréstec... en fi,

És a través de la novel·la que es poden dir coses que no es poden dir de cap altra manera

per un microcosmos que, tot i haver-ne marxat, s'ha endut amb ell, perquè “fugir d'un lloc no significa que quan te'n vagis no te l'emportis dins”.

Serés cartografia, dissecciona i explora el Sallent amb una precisió que fa que el lector també se l'emporti dins, després d'acabar la novel·la. Una de les idees que més m'han fascinat ha estat

la de la voluntat que manifesta el narrador d'inscriure el relat en la tradició dels qui han escrit sobre aquell territori conscient d'aportar-hi una nova visió. Parla de Jordi de Bolós, d'Eugeni d'Ors i de Josep Pla i diu que “ni l'historiador, ni l'esteta, ni el cronista no s'han acostat tant als personatges, potser perquè sabien que no els tocava i que ho faria algú altre”. I aquest “algú altre” és ell (el protagonista i, almenys en part, *alter ego* de Francesc Serés), que no s'enfronta a la Garrotxa i al seu paisatge físic i humà ni com l'historiador (Bolós), ni com l'esteta (d'Ors), ni com el cronista (Pla), sinó com el novel·lista (Serés). Perquè és a través d'una novel·la que es poden dir coses que no es poden dir de cap altra manera, que es pot explicar la naturalesa humana amb veracitat, com no ho pot fer un tractat de psicologia ni un llibre d'història. I és aquí que resideix la grandesa de la ficció. És allò que diu Milan Kundera a *L'art de la novel·la*: “Descobrir allò que només una novel·la pot descobrir és l'única raó de ser de la novel·la”.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Als 'youtubers' els agrada Andorra

Darrerament hi ha hagut un cert debat arran de la *fuga* a Andorra del Rubius i alguns altres nous rics fets a l'ombra dels negocis d'internet, que han tirat de l'argumentari individualista i egoista més tronat de cara a justificar de manera insolent el no pagar impostos, amb el contrapunt molt digne d'Ibai Llanos. Que els ídols adolescents facin bandera d'escapolir-se de contribuir diu molt poc d'ells, però resulta molt preocupant per la cultura que abonen.

De fet, el debat sobre la qüestió fiscal i tributària es produeix de manera sempre parcial, esbiaixada, mal plantejada i confusa. Sens dubte una manera interessada de fer-ho, per tal d'evitar que la ciutadania pugui fer-se una composició de la seva transcendència. També crida l'atenció la poca importància que es dona al tema en el debat polític. No ocupa com hauria la centralitat, i fins i tot les esquerres de vocació transformadora defugen parlar explícitament del tema més enllà dels llocs comuns habituals de perseguir el frau fiscal com a mecanisme d'augment de la recaptació. No entren, ja sigui per por o per desconeixement, a plantejar el debat tributari en paràmetres una mica més enllà del si "apujar o abaixar" impostos de manera genèrica, que és la primera gran fórmula per generar desconcert sobre el tema. No s'entra en les diferències de naturalesa entre els diversos tipus d'impostos i els seus efectes correctors de la desigualtat o precisament estimuladors d'ella. Es considera la qüestió tributària com una matèria tècnica que incumbeix a *experts* fiscalistes, com si darrere de qualsevol normativa

no hi hagués un ineludible condicionament ideològic i polític.

Amb tants anys de propagandisme liberal, d'individualisme extrem, gran part de la ciutadania ha interioritzat el concepte de la fiscalitat lligat al de la *confiscació* que tant vilipendien els ultraliberals. No s'entén la contribució tributària com una acció necessària i que reverteix al benestar comú i al sosteniment del mateix concepte de societat, sinó com una apropiació que l'Estat malgasta. La mateixa comptabilitat empresarial no situa la tributació en l'àmbit dels costos, sinó com una cosa que retalla a *posteriori* l'epígraf dels beneficis. Res és neutre. Els governants i els que pretenen ser-ho tracten sovint la manca de rigor en l'aplicació de les normatives fiscals, el perquè uns paguen religiosament i altres no, com un descontrol inevitable a causa de la complexitat del tema. Sorpren com el que per a les rendes del treball resulta inexorable per a les rendes de capital es plantegi com una qüestió de mentalització i responsabilitat. Ningú explica, ni s'explica per què en alguns àmbits de tributació dels tipus nominals i els tipus mitjans de liquidació real divergeixen tant. La normativa fiscal és clarament ideològica en favor d'una societat poc equitativa, però a més les legislacions són tramposes i tenen múltiples vies d'elusió i de frau fiscal. Són multitud els legisladors fiscals que es contracten després com a experts fiscalistes que les corporacions paguen generosament perquè els ajudin en la seva planificació fiscal agressiva. És el rendible món de les portes giratòries.

En la mateixa línia de les maniobres de confusió en relació amb la qüestió fiscal, hi ha el dels paradisos fiscals. Es planteja la seva existència com un imponderable inevitable pel fet que alguns petits estats poc solidaris es dediquen a aquesta activitat i sobre els quals no es pot actuar. No s'explica que els paradisos fiscals van néixer i s'han desenvolupat com el revers necessari del sistema econòmic, de com els paradisos són instruments absolutament interrelacionats amb la gran banca i els grans centres financers com la City de Londres, o com Wall Street. El món *offshore* no és l'ultramón de la delinqüència internacional, són instruments establerts, especialitzats i interrelacionats amb tota l'economia i les finances internacionals. Els paradisos, com el frau fiscal, no són una excrescència, un accident o una anomalia, formen una part substancial dels moviments econòmics internacionals, així com el principal mecanisme de la gran acumulació de capital en unes cada vegada més poques mans. Els estats subsisteixen concentrant la seva pressió tributària cap a uns treballadors cada vegada menys nombrosos i amb pitjors nivells salarials. A ningú sembla interessar la manca d'equitat fiscal, o almenys de plantejar la qüestió en els seus justos termes. Caldria retornar, o contextualitzar, el debat tributari a l'àmbit de la política i sobretot situar-lo en la seva consideració ideològica central sobre el tipus de societat que volem i a la qual aspirem. Seria bo de recordar que, encara que pugui semblar reduccionista, democràcia és pagar impostos; és el preu de la civilització.

Pere Martí i Bertran

Efemèrides de LIJ (Literatura Infantil i Juvenil)

Un any més, als Països Catalans, tenim una bona colla d'efemèrides i d'aniversaris per commemorar. Com cada any, alguns acapararan l'atenció dels mitjans de comunicació i fins i tot de les institucions, mentre que d'altres passaran més o menys desapercebuts. Els relacionats amb la literatura infantil i juvenil, com ja hi estem força acostumats els qui ens hi dediquem, seran els grans oblidats, els grans absents. A tot estirar, en parlarà alguna revista o alguna pàgina web especialitzada. M'agradaria fer un breu recordatori de tres o quatre aniversaris que per a la gent que estimem la LIJ són importants i haurien de tenir un raonament de nostre record.

Començaré per un centenari universal, el de l'escriptor francès Jean de la Fontaine (1621-1695), les faules del qual

han estat una font d'inspiració de molts escriptors i una iniciació a la literatura d'infants d'arreu, els catalans inclosos, ja que n'hem tingut moltes traduccions i adaptacions, entre les quals destaquen les de Xavier Benguerel.

I ja passaré a efemèrides de la nostra cultura, entre les quals voldria destacar les commemoracions de revistes infantils, ja que n'hi ha tres que van néixer un any acabat en 1. La primera, poc coneguda per desgràcia, és *La Mainada*, nascuda l'any 1921 i tancada l'any 1923 per ordre expressa de la dictadura de Primo de Rivera a causa de la seva catalanitat lingüística, cultural, ideològica... La segona és *L'Infantil*, nascuda l'any 1951, en plena dictadura franquista, que va fer una gran labor fins l'any 2011, en què va desaparèixer per raons

més aviat econòmiques. L'any 1973 ja va fer un canvi important i va passar a dir-se *L'Infantil/Tretzevents*. La tercera, per sort encara ben viva i suposo que coneguda per la majoria de lectors, és *Cavall Fort*, que va néixer un mes de desembre de 1961; seixanta anys, doncs, fent passar molt bones estones a la mainada i formant-los amb rigor i professionalitat.

I no puc acabar aquesta aproximació, de la qual estic segur que em deixaré algun nom i, doncs, ja en demano disculpes per endavant, sense dedicar unes paraules a Xesco Boix (1946-1984). Qui no recorda, qui no ha escoltat, qui no escolta encara amb els fills o amb els nets cançons del poeta, músic, cantant, traductor, animador cultural... nascut a Barcelona fa 75 anys?

ENGLISH IN A BITE

 ESCOLA
D'IDIOMES
UVIC | UVIC-UCC

 ANGLÈS
Binomial pairs

Binominal pairs are two words that are joined by a conjunction, usually “and” or “or”. They are usually irreversible, so the order of the two words is fixed. Saying them in the wrong order sounds very strange to a native speaker.

Binominals are used in everyday English, and learning them is a great way to improve your English.

Can you make binomial pairs from the words below? You will also need to use a conjunction.

aches	sick	life	have-nots	skin	give	dos	short
take	bits	loud	peace	sound	later	quiet	pros
don'ts	clear	white	part	pains	pieces	black	parcel
haves	bones	cons	death	tired	safe	sweet	sooner

Can you match them to their meaning?

1	feeling of discomfort, especially in the muscles.
2	small items
3	very thin
4	a set of rules
5	brief
6	important and serious
7	more or less
8	rich and poor people

 CATALÀ
Expressions binomials

Les expressions binomials són dues paraules que s'ajunten amb una conjunció, normalment “and” o “or”. Normalment no són reversibles, és a dir que l'ordre de les dues paraules és fix. Si les diem en l'ordre equivocament sona molt estrany per a un parlant nadiu.

Les expressions binomials s'utilitzen a diari en anglès i aprendre-les és una molt bona forma de millorar el nostre nivell.

Intenteu construir expressions binomials a partir de les paraules que teniu més avall. Haureu de fer servir una conjunció.

Relacioneu-les amb el seu significat.

9	a period of calm, after a noise
10	the good and bad sides of an argument
11	annoyed, frustrated
12	eventually
13	easy to understand
14	not injured or harmed
15	easy to understand
16	an essential part of something

Les solucions de la setmana anterior:

■ Silent T: castle, often, Christmas, listen ■ Silent H: ghost, hour, choir, ache ■ Silent D: sandwich, Wednesday, handsome ■ Silent G: sign, design, foreign, gnome ■ Silent U: guard, biscuit, guess, tongue ■ Silent C: muscle, scissors ■ Silent L: walk, half, salmon ■ Silent B: debt.

CRÍTICA LITERÀRIA

Anna Ruiz Mestres

Indòmita

PUNTA DE PLOM

Autora: Marta Pérez Sierra
Editorial: Pagès editors
Lloc i any d'edició: Lleida 2020
Nombre de pàg.: 117

La còlera és aquell cavall fogós que quan es deixa en plena llibertat es fatiga amb el seu propi esforç.
W. Shakespeare. Enric VIII

Punta de plom ha guanyat el XVI Premi Ciutat de Terrassa Agustí Bartra. Aquest llibre suposa un canvi intens en la poètica de l'autora. Hi ha un abans i un després en la seva lírica. Tot i mantenir-se fidel als seus grans temes, s'endinsa en un món més ric, profund i simbòlic en tractar temes com la violència de gènere i l'etern silenci femení.

L'originalitat rau en com els entrecrua amb un mite sovint desconegut de l'imaginari grec: *El mite de la Quimera*, bèstia terrible de tres caps, com les tres parts de l'obra, que morí gràcies a la punta encesa de plom que li va llançar Bel·lerofontes, dalt de *Pegàs*, l'*heroi* que violarà la bella *Filònoe*: *Estellada*, *Filònoe cau a terra*. La força simbòlica del número tres cus les pàgines de *Punta de plom*.

Ens introdueix a la violència de gènere amb un *flashback* en què la víctima, empesa a la no-raó, se suïcida. Dolor, duresa, desesperació i por al costat de la història apassionada i dolça dels inicis de l'amor. Després, però, arribarà *El silenci glaçat*. *El ganivet blanc... aquest ganivet porós, punyent*, símbol fàl·lic per excel·lència... junt amb la *Brida* de la

violència que oprimeix.

Les arrels del seu ideari poètic apareixen com la punta de l'iceberg encimbellat en els oceans de versos. És el cas del cromatisme, amb la sempiterna presència del blau: *les roques del meu blau*, el *blau abissal* de l'aigua que allibera la víctima en nedar-hi: *Nedo llarg i nedo blau*. El color és també al servei del nou camí del símbol: *els no colors vidrats* o bé... *Els colors del desordre*, junt amb els colors de les flors (tulipes, flors vermelles, blanques magnòlies, els nards, *la suma de violetes i blancs...*) i la vegetació no sempre amable, sovint amb *les hores* de protagonistes. I la sal... *Entre les dents, la sal*, i l'erotisme tan aguda i tendrament treballat en el seu corpus literari: *Saps dur-me pel perill/ delitós del cos*. Sí, també hi són.

Tot protegit per tres cites de Shakespeare que encapçalen les tres parts de l'obra, i l'art que recobreix els versos amb imatges de la Quimera d'Arezzo, o amb les pintures de J. E. Millais, en la suggerida presència d'Ofèlia, o *L'île de la Grande Jatte* de Seurat... al servei de ressaltar fins on el dolor de la violència pot arrossegar les víctimes.

Art i símbol, revolta i compromís, doncs, que teixeixen els versos i la força *Indòmita* de la poesia de MPS esdevinguda medicina que guareix la víctima.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

163

ALTRES LLENGÜES QUE ES PARLEN A OSONA (III)

Llengües de l'Àfrica

L'Àfrica és un continent tan vast com desconegut per la majoria de nosaltres, europeus i occidentals. Entre les múltiples facetes que ignorem d'aquests països una és la seva immensa riquesa lingüística. Per sort, amb la descolonització, la majoria de regions han revaloritzat les seves llengües autòctones. Per això, l'Àfrica és el continent amb més concentració de persones bilingües, trilingües i poliglotes.

Fixant-nos en les llengües, doncs, hi podem distingir unes grans famílies:

Família afroasiàtica, amb llengües parlades al nord del continent des del Marroc fins a Egipte i que engloben l'amazic, l'egipci, el haussa, etc. Aproximadament es tracta d'unes 240 llengües parlades per 400 milions de persones. L'amazic, parlat per bona part de la població del Rif marroquí, té molta presència a Osona.

Família niloticosahariana, amb llengües parlades a l'Àfrica central, i que han evolucionat entorn de les capçaleres dels rius Nil i Chari. Bona part d'aquestes llengües són tonals: això vol dir que un so més agut o més greu té significat, és a dir, pot canviar el sentit d'una paraula. Algunes de les llengües

d'aquesta família són la llengua turkana (Kènia), el massai (Kènia i Tanzània), la llengua kanuri (Nigèria) i el songhai (Mali).

Família nigerocongolea, un grup de llengües vastíssim. És el grup que inclou més llengües diferents de totes les famílies africanes. S'estén des de llengües atlàntiques, com el wòlof que es parla al Senegal, fins a les llengües bantus, que inclouen el suahili. Algunes llengües d'aquest grup tenen molta presència a la comarca d'Osona, com ara l'akan, l'ewe o el twi, parlats a Ghana, o el ioruba i l'igbo que es parlen a Nigèria.

Algunes altres famílies són les llengües al·lòctones, que van arribar a l'Àfrica des d'altres continents, com ara el malgaix (llengua de Madagascar que prové de la zona austral del planeta) o les llengües criolles, que han evolucionat conjuntant llengües africanes amb les de les metròpolis i han donat lloc a llengües derivades del portuguès, el francès, etc.

Com hem dit, el nombre de llengües parlades a l'Àfrica és inabastable. Tant és així que ni els experts es posen d'acord en la classificació d'algunes variants, dialectes i llengües parlades per pocs centenars de

persones.

Cal tenir en compte que pocs països africans tenen alguna llengua pròpia com a oficial. La majoria arrossegueu la llengua de la metròpoli colonial com a oficial i seriosa, i moltes de les autòctones no tenen ni un sistema ortogràfic fixat, ja que pertanyen a l'oralitat. Això fa que molts africans, en arribar a Europa, no reconeguin o no mostrin la seva llengua materna per un sentiment d'inferioritat: la llengua pròpia és petita, de casa, de la família o del poble.

Així doncs, si algú de Nigèria, Ghana, el Senegal... us diu que la seva llengua és l'anglès o el francès, dubteu-ne. Pregunteu-li què parla a casa, i veureu la riquesa real d'aquests països.

Font: Viquipèdia, llengües africanes TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA. *Diccionari de llengües del món* [en línia]. 2a ed. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, cop. 2018. (Diccionaris en Línia) <<https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/130>>

CRÍTICA LITERÀRIA

Anna Juan

Un univers viu ple de memòria popular

"No un cap de pardals... dos!", assenyala Ignasi Blanch al petit text de la contracoberta d'aquest llibre de poemes. I jo diria: no dos caps de pardal... sinó tres! Perquè el cap de Laura Borràs hauria de comptar-se com un més al costat del dels dos autors, Fran Nuño i Jan Barceló. El seu treball de traducció hauria d'esmentar-se més aviat com una adaptació que ha sabut transformar els versos (tot respectant els jocs de partida) amb mestria i naturalitat. I no era tasca fàcil, perquè a la feina de trobar les frases fetes equivalents en català, s'afegia la necessitat de mantenir el ritme de les rimes, la musicalitat i l'enginy que havia treballat tan bé Fran Nuño al castellà i els jocs de paraules implícits

tant en les frases com en els poemes.

Tantes dites, tantes rimes és un divertiment poètic que parteix de la cultura popular per continuar i portar més enllà les personificacions, les síntesis, les metàfores, etc., que amaguen les frases fetes. Vint-i-nou poemes sortits de vint-i-nou dites populars es passen per aquest llibre, que sorprèn no només per la seva inusual temàtica i per l'humor, sinó sobretot per una aposta gràfica arriscada i criandera.

Jan Barceló es declara un enamorat de la puresa del color de les tintes planes i del joc que pot arribar a donar la suma d'aquestes. L'il·lustrador desenvolupa la proposta gràfica del llibre a través de tres colors ben intensos que combinats amb el blanc componen dobles pàgines que juguen a complementar-se a través del pes que va tenint cadascun d'ells.

I tot i que cada poema genera un univers autònom, el llibre està plantejat des de l'inici com un tot. Els textos semblen viure dintre de les il·lustracions, i tant la mida, com el tipus de lletra, com la seva posició o color, formen part de les imatges i esdevenen un element recurrent que aconseguix compactar el llibre i oferir-nos una experiència poètica també visual.

Una aposta agosarada i amb un treball d'edició exquisit, de la mà d'una petita editorial a qui hem d'agrair el fet de tenir tanta cura en tots els moments de la producció d'un llibre.

TANTES DITES, TANTES RIMES. Divertiment poètic amb dites populars

Autor: Fran Nuño

Il·lustracions: Jan Barceló

Traducció: Laura Borràs

Editorial: Yekibud

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2019

Nombre de pàg.: 40

NOVETATS EDITORIALS

'Janowitz'

S. Macip / R. Ruiz Garzón
Fanbooks

El científic Salvador Macip i l'escriptor Ricard Ruiz Garzón, sota el nom de Macip Garzón, materialitzen la seva segona col·laboració en aquesta novel·la fantàstica. Transcorre en un lloc, Janowitz, que de cop i volta es veu alterat per una pandèmia i per altres anomalies naturals que en fan perillar la continuïtat. Qualsevol semblança amb la realitat...

'Swing'

Rafael Vallbona
Ed. 62

Enric Torres, d'una família benestant de Palafrugell, és captivat pel jazz als anys 20 del segle passat. Funda una jazz band a Catalunya i després se'n va a Londres i Nova York, on tasta l'ambient dels anys daurats. Quan torna a la Barcelona prerevolucionària, però, veu que el seu món s'ha ensorrat. I ho confirma quan l'arresten uns feixistes italians.

'Cap a la fi del món'

Carles Algué
Rosa dels Vents

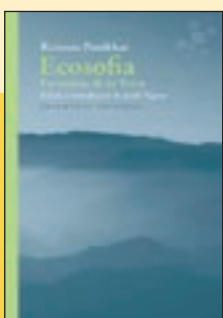
També aquí hi ha una epidèmia, la que fa que en Pau –un noi de 25 anys– hagi de sacrificar el seu gos, allò que més estima. Aprendre a conviure amb la malaltia, a estimar la vida i a veure-la amb uns altres ulls, sobretot a partir d'un viatge a l'altra punta del món, a Ushuaia, que li canvia la perspectiva. Un relat inspirat en fets reals.

'Dones a les ones'

Elvira Altés
Pagès Ed.

En la setmana del Dia de la Dona, un llibre que ens parla de les dones que han fet història a la ràdio a Catalunya al llarg d'un segle. Compta amb els testimonis de radiofonistes destacades, des de Gemma Nierga o Mònica Terribas fins a Júlia Otero. Un extens treball de 400 pàgines que posa en evidència que "elles hi eren". I que hi són cada dia.

'Ecosofia'

Raimon Panikkar
Fragmenta Ed.

L'editorial Fragmenta segueix treballant l'obra del filòsof Ramon Panikkar i ara, en una edició a cura de Jordi Pigem, recull el seu pensament sobre l'ecologia. El pensador de Tavertet creia que la Terra no és una simple subministradora de matèries primeres per a la humanitat, sinó el nostre cos extern, el nostre espai vital, la nostra llar al cap i a la fi.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

endrets
Geografia Literària dels
Països Catalans
www.endrets.cat

Llorenç Soldevila

Font de la Mare de Déu

“ El plor de Maria

Ara que és tant de bon matí que dins la capella fonda la nit hi governa encara... Una llàntia tremolosa, parpellejant com estel, trenca la dura penombra, amb un llum tan desmaiàt com cantarella, qui aboca la darrera aigua que va regalant de gota en gota. Son bleixar d'estel morent que d'en tard en tard colora els vells daurats d'un altar, encén una estrella nova, cercle resplendent d'argent, en el front de Madona qui té el gest tot desmaiàt i la faç tota plorosa. ”

Anna Senyé d'Aymà

AUTOR
Anna Senyé d'Aymà
(1881-1952)

OBRA
'Remolinada'
Ed. Políglota, 1992

INDRET
Font de la Mare de Déu

MUNICIPI
Manlleu

COMARCA
Osona

Just entre la plaça de Fra Bernardí i la de l'Església, a tocar del carrer de la Font, hi ha la font dedicada a la Mare de Déu. La llegenda del Serpent de Manlleu conta que el diamanet que van prendre a la bèstia va ser ofert a la Mare de Déu en aquesta capella, com un exvot. Un senzill poema d'Anna Senyé d'Aymà ens en descriu l'ambient recollit que s'hi respira. La font forma un espai excavat sota l'actual plaça de Dalt Vila, de planta rectangular i coberta amb volta de canó. S'hi accedeix per unes escales que corregeixen el desnivell del terreny.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

PAUL SIMON

'Paul Simon'

Warner Bros., 1972

Aquest és el primer disc de Paul Simon en solitari, publicat dos anys després de la dissolució del duo més famós de la història del rock, Simon & Garfunkel. Però no és pas cap trencament amb el passat ni molt menys.

De fet, sona molt semblant a qualsevol dels discos del duo, només hi falta la veu angelical de Garfunkel. I és que, de fet, excepte alguna versió dels primers temps, totes les cançons de Simon & Garfunkel estaven compostes per Paul Simon. El disc comença amb la rítmica i totalment reggae "Mother and Child Reunion", que va ser força popular, i tot seguit la, per a mi, perla del disc, "Duncan", una melancòlica cançó amb aires d'"El Condor Pasa", una de les més famoses del duo; de fet, aquí també està acompanyat per les flautes i la percussió del grup peruà Los Incas. Altres cançons destacades, amb Simon sempre a la guitarra acústica, són

"Run That Body Down", "Peace Like a River" i "Papa Hobo". El disc va tenir unes excel·lents crítiques i es va vendre com xurros. Escoltar-lo a casa, assegut al sofà, et provoca una gran sensació de tranquil·litat i de benestar, gràcies a uns arranjaments senzills i a unes lletres més aviat tristes. D'aquí a uns mesos Paul Simon farà 80 anys i continua en actiu. Per cert, la foto de portada li devien fer al Pol Nord.

EL TEST

Lluís Rovira (Salem)

Primer instrument que vas tocar? La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part.** Klonik Dolly. **Primer disc que et vas comprar?** *L'últim segell* de Sangtraït. **Quants discos tens?** Ni idea. Molts. **Salva'n tres.** *Long Live Rock'n'Roll*, de Rainbow; *Appetite For Destruction*, de Guns'n'Roses, i *No More Tears*, d'Ozzy Ousborne. **Grups (o músics) de capçalera.** Últimament escolto molt Richie Kotzen, Joe Bonamassa i, com a nou descobriment, Jared James Nichols. Però sempre hi ha un racó pel heavy clàssic amb Ozzy, Maiden, Judas, Accept... **Un concert (com a públic) per recordar.** Metallica al Palau Sant Jordi de Barcelona el 1996.

NOTES

Love Of Lesbian al Sant Jordi amb 5.000 espectadors

Tornen els concerts de masses precoronavirus sense distàncies de seguretat. I no és broma! Això sí, de moment només serà un bolo puntual. El que farà Love Of Lesbian el proper 27 de març al Palau Sant Jordi de Barcelona amb un aforament de 5.000 persones. L'acte, amb un format similar al que va impulsar el Primavera Sound a la sala Apolo fa unes setmanes per a 500 persones, es farà amb cribratge previ del públic, bona ventilació i utilització d'una mascareta homologada que es repartirà entre els assistents inclosa ja amb el preu de l'entrada. El concert es farà a la tarda, sense cadires ni distàncies, i al matí el públic haurà d'anar a Luz de Gas, l'Apolo o Razzmatazz a fer-se un test d'antígens.

ALBERT LLUMÓS

L'anunci del concert, organitzat pel l'autodenominat Consorci de Festivals per la Cultura Segura (format per Primavera Sound, Sónar, Cruïlla, Canet Rock, Vida...), es va fer en un acte a l'estadi Olímpic Lluís Companys i va comptar amb la presència de les conselleres de Salut i Cultura, Alba Vergés i Àngels Ponsa, i de l'alcalde de Barcelona, Ada Colau. L'experiment, per tant, no és anecdòtic sinó que compta amb suport pràcticament unànime. Si hi voleu fer cap, però, ja heu fet tard. Les entrades van volar en poques hores i ja s'han esgotat. Els barcelonins Love Of Lesbian, per cert, hi presentaran el seu nou disc *V.E.H.N.*, que publicaran d'aquí a unes dies. Tant de bo arran d'aquest primer bolo en puguin venir molts més.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

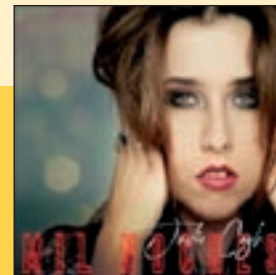
CESK FREIXAS
'Memòria'

Cada cop més íntim, més minimalista, menys pamfletari però alhora més intens. Així és el Cesk Freixas que trobem a *Memòria*, el seu disc més complet i madur, on es confirma com un dels principals valors de la cançó d'autor actual als Països Catalans. Les cançons són senzilles i nues d'artificis però estan molt ben embolcallades gràcies als arranjaments de Víctor Nin, el guitarrista que acompanya Freixas des de sempre. El disc es tanca amb una versió a cau d'orella del clàssic *No passareu!*, amb lletra d'Apel·les Mestres i música del cantautor Xavier Ribalta.

CAÏM RIBA
'Llunes de Plutó'

Caïm Riba és fill del mític Pau Riba i precisament va començar la seva carrera musical acompanyant el seu pare als directes com a guitarrista. Als anys 90, juntament amb el seu germà Pauet (i més tard també Dolo Bertran), va muntar Pastora i des de 2014 que vola en solitari amb un projecte de cançó d'autor en català. Amb *Llunes de Plutó*, el seu tercer àlbum, Riba abraça el so electrònic que ja havia tastat amb Pastora tot i que manté l'aire de cantautor gràcies sobretot al joc de veus que fa en algunes peces amb Nadia Foutina, que també grata l'ukelele.

JODIE CASH
'Mil noches'

Jodie Cash és una cantant barcelonina filla de músics de Los Bombarteros, un grup de southern rock dels anys 80 i 90. No és estrany, per tant, que el rock i el country li corri per les venes i que a *Mil noches* aquest sigui l'eix vertebrador del projecte, que també pica l'ullet a les ranxeres, al blues i al pop. Fins fa poc, Cash liderava la banda Jodie Cash Fingers i cantava en anglès. Amb *Mil noches*, s'ha passat al castellà i ha abandonat els Fingers tot i que segueix en format de trio al costat dels històrics Toni Espelta i Toni del Amo.

TECNOLOGIA

Tecnonews/AMIC

Comença la carrera per a la 6G

Malgrat les traves imposades per l'administració Trump, i segons ho veu Bloomberg, la Xina ha guanyat als Estats Units –i per extensió a la Unió Europea– la carrera per la 5G. Fins i tot una empresa tan maltractada com Huawei està guanyant contractes a base d'oferir infraestructura 5G més competent a un preu inferior, segons apunta el rotatiu econòmic. És per això que els nord-americans ja estan treballant en la 6G, la propera generació que succeirà a l'actual 5G.

El seu llançament comercial s'espera per d'aquí a una dècada, almenys, però hi ha algunes especificacions sobre la taula, com una velocitat de 95Gbps, que ve a ser gairebé cent vegades més que l'actual 1Gbps que ens proporciona la 5G. També haurà de disminuir la latència, seguint amb una progressió que ha fet que, gràcies a això, l'actual 5G faciliti la capacitat de realitzar operacions remotes en temps real.

Si sumem ambdós factors, una major velocitat de càrrega i descàrrega de dades i una menor latència, tenim que podem portar una passa més enllà el que la 5G ja ens permet avui en dia i comptar, per exemple, amb aplicacions de telepresència molt més sofisticades que ens permetin ser presents a l'altra banda del món en forma d'holograma, o bé que puguem submergir-nos en un entorn complex de realitat virtual.

Una capacitat especialment inte-

ressant de la 6G és que podrà combinar, mitjançant l'ús de superfícies reflectores, petits senyals en una d'única de mida més gran per accelerar el seu transport a través de, per exemple, satèl·lits, i guanyar d'aquesta forma temps en la transmissió.

La Xina ja ha començat a moure les seves peces en aquest tauler per aconseguir la primacia en la propera 6G. Huawei ha obert un laboratori de desenvolupament al Canadà, mentre que ZTE s'ha aliat amb Xina Unicom Hong Kong per al seu estudi i desenvolupament i aquest novembre passat es llançava un satèl·lit de comunicacions amb l'objectiu de provar bandes de freqüències potencialment útils per a la transmissió d'informació mitjançant 6G.

Per part americana, les peces que s'han posat en joc les està movent Alliance for Telecommunications Industry Solutions, que a l'octubre llançava la proposta d'una aliança de companyies nord-americanes per fixar els estàndards de la futura 6G i començar a treballar-hi. Aquesta aliança inclou gegants de les telecomunicacions i la tecnologia com Apple, Qualcomm, AT&T, Google o Samsung, que disposaran d'espectre radioelèctric per experimentar gràcies a que la FTC ha obert freqüències altes.

I, mentrestant, què fa Europa? Doncs sembla que poc se'n sap del vell continent, encara que també ha mogut fils amb dues velles conegudes: Nokia i Ericsson. La primera lidera el projecte Hera-X6G en el qual consta la segona juntament amb l'espanyola Telefónica o la nord-americana Intel. Corea del Sud o el Japó són dos jugadors que van per lliure amb les seves pròpies iniciatives, ja iniciades el 2019 i 2020, respectivament.

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Resant a Déu i a les cançons

1985 no va ser precisament l'any més feliç de la meua vida. De fet, el recordo com una merda grandíssima. Però no tot el que va passar en aquell espai de temps va ser negatiu. El simple fet que Joan Pairó i Lluís Costabella hi establissin les bases del que acabaria convertint-se en el grup amb més personalitat de la música popular del nostre entorn, ja el converteix en no tan pèssim com el recordo. Kitsch encara va tardar quatre anys a publicar el seu primer disc, sota la influència del rock sinistre anglosaxó, construït sobre els fonaments de les dues primeres maquetes de la formació, *Les mosques* i *Capsa de trons*. El disseny gràfic d'aquell primer treball, amb el logo que ha transcendit fins als nostres dies com a imatge del grup, i un inici fulminant amb tres himnes absoluts com *Oració*, *Presó mental* o *Cap quadrat*, ja van convertir els banyolins en una raresa de culte dins d'una escena que s'estava espolsant la depressiva rêmora del pop-funk insubstancial dels vuitanta per entrar en la no gaire més brillant diàspora d'estils d'allò que es va denominar com a rock català.

L'alenada d'aire fresc d'escoltar les cordes de les cançons de Kitsch, d'unes melodies que ja els hauria agradat signar a bandes britàniques, i una imatge que s'allunyava de la buidor generalitzada en molts

músics del nostre país, va permetre que el grup es guanyés des del primer minut una legió d'incondicionals que qualsevol que hagi estat en diversos dels seus concerts podria identificar fàcilment. El 1992, amb l'URSS encara en procés de desarticulació, van actuar a l'auditori del Kremlin, just després de publicar *Kitsch II* i el directe *Kitsch III*. La intermitent activitat de la

banda no ha impedit que cadascun dels seus discos aconseguís captivar a partir de les cançons, i que sobre l'escenari transformin melodia i ritme en un torrent d'energia proper a l'èxtasi.

A inicis de 1998 un concert que van protagonitzar al Club Villaret de Sant Hilari Sacalm va fer-me adonar d'un detall que també he constatat en altres de les meves bandes de capçalera, com Motörhead o Ilegales: que només amb tres membres ja és suficient per convocar tots els déus de l'adrenalina sobre un escenari. Poques vegades com en aquell concert recordo haver tingut orgasmes auriculars gràcies a una guitarra, un baix i una bateria. L'evolució de la banda va conduir Costabella i Pairó a signar el 2008 una obra definitiva, un *Kitsch Deu* incontestable, i posteriorment a unir-se amb Mon a la Cova per reconvertir-se en Kitsch a la Cova. I-m-p-r-e-s-c-i-n-d-i-b-l-e-s.

Dissabte, 3 de gener de 1998
Concert de Kitsch al Club Villaret de Sant Hilari Sacalm

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

SALARIS I COST DE LA VIDA

Una exigència, gairebé mínima, que s'ha de poder fer a qualsevol sistema econòmic és que els habitants tinguin la possibilitat de viure amb dignitat. Aquesta premissa té múltiples aplicacions i algunes, com l'establiment de salaris mínims, generen controvèrsies. No convencen ni els que pensen que són massa baixos, ni els que preferirien que no n'hi hagués. Aquests últims, per cert, ofereixen poques alternatives que puguin portar a l'exigència mínima de la vida digna.

La pandèmia ha posat fàcil al govern espanyol doblegar-se a les pressions dels que prefereixen que el salari mínim interprofessional quedés congelat aquest any i s'incomplís la promesa d'anar-lo elevat per ajustar-se a les necessitats dels ciutadans que, amb pandèmia o sense, han d'afrontar despeses com l'habitatge, els subministraments o la pròpia alimentació.

El salari mínim interprofessional ha quedat, de moment, congelat en 950 euros. I, si bé és cert que per a moltes empreses afrontar ara increments salarials és una llosa que se suma a les dificultats que els ha provocat la pandèmia, també ho és que aquest salari ja era lluny de satisfer les necessitats mitjanes de la ciutadania abans de les alteracions que ha generat el virus a tota la societat.

Un exemple de la distància entre aquest salari i les necessitats ciutadanes es pot trobar en el recent estudi de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que assenyalava que el salari de referència en aquest territori hauria de ser de 1.322 euros per persona. No és una conclusió fruit de cap caprici. És un càlcul fet a partir del cost dels serveis bàsics que van pagar les famílies a l'àrea metropolitana, com ara alimentació, habitatge, roba, transport o educació. Les dades es creuen amb les enquestes de població activa i de l'enquesta de pressupostos familiars. 1.322 euros és una xifra que està un 16% per sobre del que marca el salari mínim interprofessional, que, per descomptat, no dona per viure dignament, almenys a la conurbació de Barcelona.

De l'estudi crida especialment l'atenció que aquest cost de la vida s'hagi incrementat un 26% en només quatre anys, i que el motiu principal d'aquest fort augment sigui el cost de l'ha-

bitatge. És per això que resulta molt poc gratificant que, quan des de Catalunya s'ha intentat legislar per limitar aquesta tendència alcista, com va passar recentment al Parlament de Catalunya amb els preus del lloguer, vinguin recursos d'inconstitucionalitat que –com a mínim– n'ajornin l'aplicació, perquè es posen més del costat del mercat que de la ciutadania. Tampoc no deixa de ser paradoxal que els salaris tinguin una certa regulació, almenys per marcar uns mínims insatisfactoris, i en canvi quedin en mans del mercat factors determinants en el cost de la vida com ho és l'habitatge.

Sigui com sigui, el que mostra l'informe de l'Àrea Metropolitana posa de manifest que viure a la conurbació de Barcelona té un cost molt diferent, per superior, al que pugui haver-hi a Andalusia o a Extremadura. Aquest diferencial és el que motiva molts estudiosos a plantejar la necessitat d'establir uns salaris mínims diversos, segons el territori. No és res descabellat, perquè ja es fa així en estats federals com Suïssa o els Estats Units –aquests últims amb diferenciacions que arriben fins i tot a àrees urbanes.

A l'hora d'establir salaris mínims, les referències són diverses. A l'Estat espanyol, la referència que s'apunta si mai s'arriba a complir la promesa del govern de coalició, la referència seria la mitjana de sous i, així, el salari mínim s'establiria com el 60% del salari mitjà. Però en altres casos, s'estableix en funció del PIB per càpita. Amb aquest barem, el salari acaba tenint en compte també la productivitat. Si s'aplica aquesta referència, Catalunya quedaria lluny del 50%, que és la base que es considera òptima, si el salari mínim es manté en els 950 euros mensuals. No arribaria al 45% i, en canvi, Anda-

lusia i Extremadura el superarien amb escreix. A l'Estat espanyol hi ha una afecció incondicional a parlar d'igualtat entre territoris (com no recordar la mítica màxima de l'expresident Rajoy quan deia que els territoris no tenen drets, que en tenen les persones). Però tendeixen a confondre igualtat amb uniformitat –i d'aquí mor la criatura, que diuen–. Igualtat significaria donar unes condicions de vida equiparables. Uniformitat és fixar un salari mínim idèntic amb independència de l'entorn de cada territori. És una confusió que convindria anar aclarint.

Les crítiques als increments salaris mínims, provinents sovint dels sectors empresarials més conservadors i amb els altaveus mediàtics habituals, assenyalen que la impossibilitat del teixit econòmic per pagar 950 euros mensuals exclou del mercat laboral les persones més desfavorides. Això ve a ser el reconeixement que els productes o serveis de les empreses tenen tan poc de valor afegit que no donen ni per pagar salaris que estan fins i tot per sota de les necessitats dels treballadors. Diu poc del teixit empresarial entestar-se a una política salarial de rebaixes.

Tant de rebaixes com s'ha pogut comprovar en aquest any de pandèmia. El salari mitjà a Catalunya ha baixat el 4,6% durant el 2020 (el 3,1% a l'Estat). I Catalunya, que era el territori de l'Estat amb salaris més alts ha passat a la cinquena posició. Són dades d'un informe d'Adecco, que situa el salari mitjà a Catalunya en 1.725 euros bruts (12 mensualitats). El descens s'explica perquè molts treballadors van passar per situacions de regulació temporal, els cèlebres ERTO, i això ha significat que han cobrat un 70% del salari –el que paga el sistema públic d'atur– en els períodes que no han treballat. Els treballadors catalans hi han perdut més perquè el treball en els sectors més afectats per les restriccions anti-Covid són molt nombrosos. El turisme guanyava pes i la indústria en perdia. La pandèmia ha mostrat efectes greus d'aquesta política. Per resistir econòmicament millor les pandèmies i per pagar millors sous és millor parar atenció a la productivitat que als turistes.

INDICADORS

Menor consum elèctric

El consum d'energia elèctrica a Catalunya va baixar el 6,2% el 2020 respecte al 2019, segons dades dels Enginyers Industrials de Catalunya. L'associació atribueix la davallada a les restriccions derivades de la crisi de la Covid-19, que també va afectar la demanda de gas i carburants. El consum de gas a Catalunya es va reduir un 8%, i que la demanda de carburants per a l'automoció va caure el 17,9%.

Desnonaments disparats

Catalunya va acumular 2.027 execucions hipotecàries d'habitatge familiar el 2020, un 44% més que l'any anterior (1.408) a causa de la crisi del coronavirus, segons les dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE). A tot l'Estat, el total d'execucions hipotecàries sobre cases de particulars va ser de 9.407, el 27,4% més que el 2019 (7.382). És el primer creixement interanual des de 2014.

ALEGRIA INTERIOR

Jordi Soler / jordi@alegriainterior.com

Missió, visió i valors

Hi ha camins que fem sols i d'altres en què ens cal anar acompanyats. En tots ells és saludable tenir un propòsit o una destinació més o menys ben definida. En l'àmbit individual, tenir clar el que ens empeny a aixecar-nos cada dia al matí ens dona força per tirar endavant i superar tots els entrebancs que puguin aparèixer. D'això al Japó en diuen *Ikigai* o raó de ser.

D'altra banda, quan parlem de fer coses en companyia d'altres persones, sigui formar una família, engegar una empresa o simplement encetar un projecte que ens faci il·lusió, és bo dedicar temps a definir tres aspectes bàsics: la missió, la visió i els valors.

En el context familiar m'atreveixo a dir que aquests aspectes es van definint de forma bastant automàtica, però així i tot pot ser bo plantejar-nos on volem arribar i de quina manera. Quan decidim dedicar més temps a la feina que als fills ja estem definint els nostres valors,

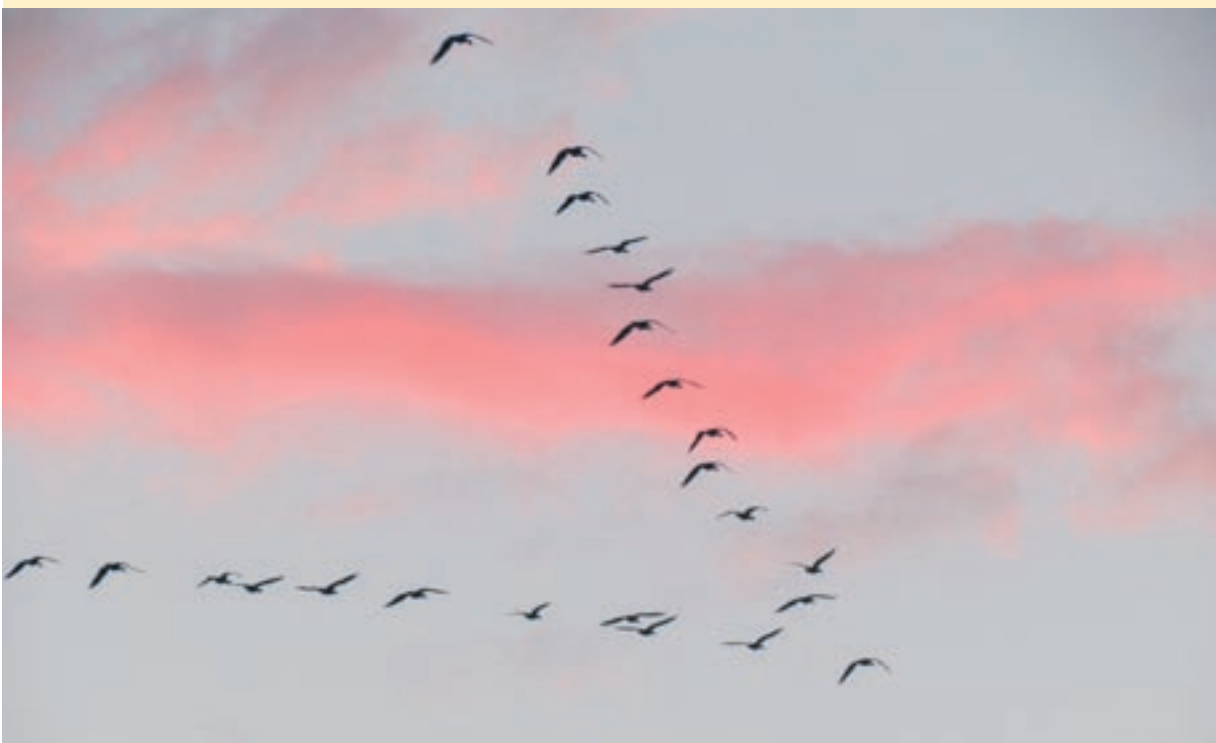
i si ens veiem de grans sols o acompanyats de tota la família podem entendre si estem alineats amb la nostra missió i fins i tot quina és la nostra visió.

Referent a la missió, quan parlem d'engegar un projecte o una empresa, per petita que sigui, pot ser útil dedicar un temps de reflexió a com volem desenvolupar el nostre propòsit i compartir-lo amb la resta de membres que en formin part en aquest moment. Cal explicar què volem fer i on volem arribar, però sobretot cal explicar com ho volem fer i què volem aportar al conjunt més enllà d'obtenir uns rendiments o uns beneficis econòmics. Si el nostre projecte escolta les persones i aporta valor a les persones és més fàcil que obtingui la complicitat de l'equip, dels col·laboradors i de tots els clients potencials o destinataris del nostre treball.

Amb l'ajuda de la mirada unificada que ens proporciona una missió ben definida és fàcil que aparegui la visió. Com a visió entenem el dibuix del que ens agradaria obtenir al final del trajecte que estem recorrent, o dit d'altra manera, on ens agradaria ser un cop assolim la nostra missió. Si deixem anar la imaginació és possible que aparegui un retrat del nostre projecte en el moment de màxima maduresa i si això ens satisfà voldrà dir que sempre ens acompanyarà com a referència de futur per ser coherents amb els nostres actes i les nostres decisions. Cal afegir que tant la missió com la visió han de ser descripcions simples, clares i sobretot realitzables. No té sentit fixar-se objectius inabastables o tenir somnis irrealitzables.

Per últim, cal triar quins valors estan en sintonia amb la nostra manera de ser i de fer. Els valors són els components que formen els fonaments del nostre projecte i la nostra organització. Tothom els ha de conèixer i compartir de bon grat. En aquest cas menys és més, no cal una llarga llista de principis honorables sinó més aviat cal triar els quatre o cinc aspectes que més ens diferencien i ens identifiquen.

Escriure tot el que hàgim recollit en aquest procés ens pot ser de gran ajuda. Amb poques paraules, hem de ser capaços de marcar un recorregut, indicar com seguir-lo i ser capaços d'arribar tots junts i al mateix temps al nostre destí. Bon viatge.

L'HORÒSCOP

Roser Bona

Del 12-03-2021 al 18-03-2021

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Amb tres planetes a Casa XII, t'enfoques en el teu món interior. Es poden donar amors secrets o plàtonics, d'aquells que et fan somniar. Aquests dies estàs més reservat.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Venus i Neptú per la Casa XI, encara et poden portar alguna sorpresa en forma de nou amor. En aquests dies pots tornar a trobar-te amb algun vell amic a qui aprecies molt.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Va finalitzant una etapa professional que deixa força aprenentatge i noves responsabilitats. Si esperes notícies d'un projecte compartit, ara es comencen a moure coses.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Si tens parella, podeu col·laborar plegats en un projecte professional. Pots rebre notícies d'un amor passat que ara viu lluny. Compte, perquè pot venir amb proposicions.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Estàs una mica evasiu i prefereixes tancar-te al teu món, abans que enfrontar alguns problemes. Et poden proposar formar part d'una societat i implicar-te en un negoci.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Molta activitat a Casa VII, cosa que es tradueix amb un augment de la vida social, tant presencial com a les xarxes. Potser toca fer alguns tràmits vinculats a la salut.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Temps de prendre's les coses amb tranquil·litat. Adoptes hàbits que col·laboren en millorar el teu descans i la salut en general. Es pot donar un enamorament a la feina.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Una persona t'atrau, però estàs guardant silenci perquè no tens clar que et correspongui. Possiblement l'altra persona pensa el mateix. Planteja't fer el primer pas.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Sospeses qüestions que donaves per fetes i mires al passat, per comprendre millor. En l'amor romàntic, les coses estan una mica paralizades. Cal esperar unes setmanes.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Mart en bon aspecte a Saturn, dona un moment força productiu. Si tens negoci propi, és temps de prosperitat. Et reafirmes amb seguretat i poses límits sense despenjar-te.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Si vens d'una etapa de restriccions econòmiques, actualment hauries d'experimentar una millora. Venus a Casa II, inclinar a donar-te alguns capricis i a menjar més dolços.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Sol, Venus i Neptú, poden atraure un regal inesperat, una mica de pau o bé un enamorament. Podries tenir un veí incívic i caldrà tenir paciència, ja vindran solucions.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'Raya i l'últim drac'

De Don Hall
i Carlos López Estrada
Caminem junts

Disney ha insuflat vida als cinemes gràcies a l'estrena de *Raya i l'últim drac* de Don Hall i Carlos López Estrada. Aquesta estrena, que disposa també de versió catalana, és en realitat una estrena simultània en sales i a la plataforma Disney+, a través d'Accés Premium amb preu addicional.

Raya i l'últim drac ens presenta el regne desunit en diverses faccions de Kumandra. Antigament, segons la llegenda, era un món plàcid i perfecte on convivia amb harmonia persones i dracs. Ara, extingits els dracs, les desavinences són per la possessió d'una pedra preciosa, una gemma blavosa, símbol del vell ordre. Però les rivalitats provoquen la trencadissa de la gemma i el retorn dels núvols foscos i malignes que converteixen en estàtua de sorra qualsevol que entra en contacte amb ells.

A través d'un salt en el temps, Raya, una princesa petita quan es va produir la catàstrofe, és ara una jove guerrera sense regne que camina sola. Amb un fragment de gemma, i la llum que desprèn que pot repel·lir la fumarda negra mortal, empenen l'heroica missió de reunificar de nou Kumandra i ressuscitar els extints dracs per l'antiga maledicció.

En un escenari que recorda els films post-apocalíptics ens trobem un món on ningú confia en ningú, on no et pots refiar de ningú ja que tothom t'enganya o et menteix a la

primera de canvi. Contra l'adversitat, Raya va fent amics i companys a cada nova aventura fins a constituir una colla. La formació d'un equip per treballar plegats transmet un cant a la col·lectivitat, al caminar junts, al vell lema que la unió fa la força.

La cinta ofereix un repertori de secundaris divertits, bàsicament animalons, com un inseparable cuc que quan s'enclosca pot ser utilitzat com a força motora, o el primer drac reviscut, Sisu. Banejant les històries sentimentals i/o romàntiques, *Raya i l'últim drac* és una fantasia tan innocent com ben distreta i simpàtica. Una col·lecció d'aventures orientals, inclosos alguns combats d'arts marcial, amb escenes plenes de colorisme. Una exhibició de treball d'animació notable i acurat deutor de la tradició, estètica i gràfica xinesa.

L'estrena de *Raya i l'últim drac* arriba acompanyada també de la projecció del curt animat *Nosotros de nuevo* de Zach Parrish. Es tracta d'una nova fita de Disney en el format del relat breu, el qual no arribarà a la plataforma Disney+, però, fins el mes de juny. Una peça farcida de música funk i soul, sense diàlegs i que compta la força expressiva del mim i la gestualitat. Una genuïna píndola de la felicitat protagonitzada per un avi i la seva cuidadora de color que rejoyeixen gràcies a la música sota una pluja guaridora.

OFERTA CULTURAL

V. Bigas / T. Terradas

Els teatres de Torelló i Ripoll acullen concerts de cobla

Concert de cobla amb La Principal de la Bisbal.

Teatre Cirvianum, Torelló. Dissabte, 13 de març, 20h.

Concert de sardanes de La Principal del Llobregat

Teatre Comtal, Ripoll. Diumenge, 14 de març, 17h.

Dues de les més reconegudes formacions de cobla del nostre país ofereixen aquest cap de setmana un repertori de concert. La Principal de la Bisbal presenta a Torelló *Va de compositors* i a Ripoll es farà un acte de reconeixement a Lluís Rifà i Casanova amb La Principal del Llobregat.

Arnal i Bagés, a Granollers

'Clamor', Maria Arnal i Marcel Bagés.

Teatre Auditori de Granollers. Divendres, 12 de març, 20h.

El duet artístic arriba al TAG per presentar el seu segon àlbum, *Clamor*, amb unes bases electròniques que agafen molt de protagonisme.

El pianista Grigori Sokolov a Vic

Concert de Grigori Sokolov.

L'Atlàntida, Vic. Dissabte, 13 de març, 20h.

El cicle Grans Concerts porta a L'Atlàntida el rus Grigori Sokolov, considerat un dels millors pianistes del món, que interpretarà obres de Frédéric Chopin i Sergei Rachmaninoff.

CINECLUB

CINECLUB VIC
16 de març, 20h
L'Atlàntida
VO subtitulada

'Antología de un pueblo fantasma'

Canadà, 2019. Dir.: Denis Côté.
Simon Dubé mor en un accident de cotxe en un poble aïllat del Quebec on viuen poc més de 200 persones. Mentre els habitants del poble intenten assumir la tragèdia, una sèrie de persones desconegudes comencen a arribar al poble, acompanyats d'una estranya boira. Serà a partir d'aquest moment, quan el temps semblarà perdre tot el sentit.

AC GRANOLLERS
12 i 14 de març, 19h
Cinema Edison
VO subtitulada

'Emma'

Regne Unit, 2020. Dir.: Autumn de Wilde.
Guapa, intel·ligent i rica, la jove Emma Woodhouse és una reina sense rival al seu petit poble. Nova adaptació de la novel·la de Jane Austen, publicada el 1815, sobre la vida de la jove Emma. El guió va a càrrec de la novel·lista guanyadora del premi Booker, Eleanor Catton, que el 2013 es va convertir en la més jove a rebre el prestigiós guardó.

ALTER CINEMA
19 de març, 19.30h
Cinema El Casal
Torelló

'Terra de telers'

Catalunya, 2020. Dir.: Joan Frank Charansonnet.
La Julieta té 6 anys i el 1923 arriba amb la seva família al lloc on es desenvoluparà la seva nova vida sobre un carro i amb un bagul com a únic equipatge. Els records d'una infància feliç, marcats per la industrialització, l'ànima d'una nena que es converteix en dona i la duresa de la guerra fins la caiguda de la dictadura acompanyen l'espectador durant més de 60 anys.

CINEMES

14 DÍAS, 12 NOCHES

Canadà 2019. Dir. Jean-Philippe Duval. Amb Anne Dorval, François Papineau i Leanna Chea. Drama.

L'adolescent filla adoptada d'Isabelle mor en un tràgic accident. Un any després, i encara commocionada per l'experiència, Isabelle torna a l'orfenat vietnamita amb l'esperança de tornar a connectar-se emocionalment amb la seva filla Clara a través de la seva terra natal. Immersa i aclaparada, Isabelle inesperadament es troba amb la mare biològica de la seva filla i juntes busquen la manera de continuar endavant.

LA MALDICIÓN DE LAKE MANOR

Itàlia 2019. Dir. Roberto De Feo. Amb Maurizio Lombardi i Justin Korovkin. Terror. Samuel és un nen paraplàgic que viu al costat de la seva mare, Elena, a Lake Manor (Torino, Itàlia), en una mansió allunyada de la civilització. El noi ha rebut ordres de no abandonar mai casa seva, per la qual cosa se sent segur però una mica frustrat i oprimat. La seva situació canvia quan arriba Denise, una ajudant adolescent que l'ajuda a canviar el seu punt de vista sobre la relació que l'uneix amb la seva mare. No obstant això, Elena farà tot el possible per impedir

que el seu fill se'n vagi del seu costat, alguna cosa que confon tant Denise com el mateix Samuel, que sospita que la seva mare amaga alguna cosa.

LES DUES NITS D'AHIR

Espanya 2020. Dir. Pau Cruanyes i Gerard Vidal. Amb Arnau Comas, Judit Cortina i Oriol Llobet.

Drama. Una nit d'estiu, Eric entra en una casa i roba les cendres de Pol, el seu amic recentment mort. Aquesta mateixa nit, Eric i els seus dos millors amics, Ona i Marcel, emprenen un viatge amb cotxe per a llançar-les. L'escapada, no obstant això, s'acaba convertint en una bombolla que els separa de la realitat i cada vegada els allunya més del retorn a casa i del seu objectiu inicial, llançar les cendres. La pèrdua els farà veure la impossibilitat de ser com eren abans, ja que la mort del seu amic els marcarà per a tota la vida.

MINARI. HISTORIA DE MI FAMILIA

EUA 2020. Dir. Lee Isaac Chung. Amb Steven Yeun, Han Ye-ri i Youn Yuh-jung. Drama. David, un nen coreà-

americà de 7 anys, veu com a mitjans dels anys 80 la seva vida canvia, de la nit al dia, quan el seu pare decideix mudar-se al costat de tota la seva família a una zona rural d'Arkansas per a obrir allà una granja, amb el propòsit d'aconseguir el somni americà.

NUEVO ORDEN

Mèxic 2020. Dir. Michel Franco. Amb Naian González Norvind, Diego Boneta i Mónica del Carmen. Drama. Unes fastuoses noces d'alta nissaga es converteixen inesperadament en una lluita entre classes que deriva en un violent cop d'estat. Vist a través dels ulls d'una jove promesa i dels servents que treballen per a la seva rica família, *Nou ordre* segueix les petjades de la caiguda d'un sistema polític i del naixement d'un esquinçador nou reemplaçament.

PEQUEÑOS DETALLES

EUA 2021. Dir. John Lee Hancock. Amb Denzel Washington, Rami Malek i Jared Leto. Thriller. Deke, un xèrif adjunt del comtat de Kern, Califòrnia, s'aparella amb Baxter, un xèrif de Los Angeles, per atrapar un

assassí en sèrie. La capacitat de Deke per adonar-se de les petites coses és inquietantment precisa, però la seva disposició a eludir les regles embolica Baxter en un dilema esquinçador. Mentrestant, Deke ha d'enfrontar-se a un fosc secret del seu passat.

RAYA Y EL ÚLTIMO DRAGÓN

EUA 2021. Dir. Paul Briggs i Dean Wellins. Animació. Ambientada en el sud-est asiàtic, la cinta segueix la història de Raya, una nena d'un gran esperit aventurer que viu en un regne anomenat Kumandra. Aquest llunyà i recòndit territori està habitat per una civilització mil·lenària. Cinc són els clans que formen aquesta terra coneguda com la del drac i Raya, amb l'objectiu de retornar l'equilibri a la seva terra, serà l'encarregada de trobar l'últim dels dracs en l'aventura més gran de la seva vida.

RELIC

Austràlia 2020. Dir. Natalie Erika James. Amb Emily Mortimer, Bella Heathcote i Robyn Nevin. Thriller. Quan Edna desapareix de manera inexplicable, la

seva filla Kay i la seva neta Sam acudeixen a la casa de camp familiar que es troba en completa decadència, on descobreixen nombroses pistes que evidencien l'augment de la demència de l'anciana. No obstant això, Edna torna de manera misteriosa sense revelar on ha estat. A mesura que el comportament d'Edna es torna més imprevisible, Kay i Sam comencen a notar una presència que podria estar prenent el control de la dona.

Y LLOVIERON PÁJAROS

Canadà 2020. Dir. Louise Archambault. Amb Kenneth Welsh i Andrée Lachapelle. Drama. Aquesta és la història de tres ancians que han triat retirar-se del món i viure als boscos del Canadà. Al mateix temps que un gran incendi amenaça la regió, algú arriba fins al seu amagatall: una jove fotògrafa que busca un tal Boychuck. I no és l'única. Poc després, una dona de més de 80 anys apareix com una brisa lleugera que esvalotarà les seves vides. Mentre intenten comprendre la història de Boychuck a través de les seves pintures, una cosa extraordinària sorgirà entre tots ells.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	La boda de Rosa (C. Gaudi)	-	17.00 i 20.00	17.00 i 20.00	-
RIBES DE FRESER		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Catalunya	Falling	-	19.00	-	-
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	Raya i l'últim drac	-	17.15	12.00	-
	Pequeños detalles	-	19.45	19.30	19.45
TORELLÓ		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
El Casal	Terra de telers	-	-	-	19.30 (Cicle Gaudi)
VIC		Divendres	Dissabte i diumenge	De dilluns a dijous	
Sucre	Les dues nits d'ahir	18.05	18.05	18.05	
	Relic	17.40 i 20.00	11.55 (dg.), 18.30 i 20.15	17.40 i 20.00	
	Minari. Historia de mi familia	17.45 i 19.55	15.40, 17.50 i 19.55	17.45 i 19.25	
	Minari. Historia (...) (VOSE)	-	-	19.55	
	Raya y el último dragón	17.30 i 19.25	11.35 (dg.), 15.55, 17.25 i 19.35	17.30	
	Raya i l'últim drac	17.50	11.50 (dg.), 16.25, 18.10 i 20.00	17.50	

Raya y el último dragón (VOSE) -		11.20 (dg.)	17.40
Raya y el último dragón (3D) 19.55		11.15 (dg.), 13.25 (dg.), 15.35 i 17.45	19.55
Y llovieron pájaros 19.45		15.45 i 19.45	19.45
Pequeños detalles 18.00 i 19.45		11.30 (dg.), 18.00 i 19.45	18.00 i 19.45
Nuevo orden 20.20		20.20	20.20
La última gran estafa 17.45		11.40 (dg.) i 16.00	17.45
Los Croods 2: una nueva era 17.45		11.45 (dg.), 13.50 (dg.), 15.45 i 17.35	-
La maldición de Lake Manor 20.15		20.15	20.15

VIC		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
L'Atlàntida	The Tower	-	-	17.00 (Cineclub Xic)	
	Antología de un pueblo (...)	-	-	-	20.00 (Cineclub Vic)

CARDEDEU		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
L'Esbarjo	Akelarre	20.00	20.00	19.00	-
	Terra de telers	-	-	-	19.00 (Cicle Gaudí)

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	Raya i l'últim drac	18.15	15.45	11.30 i 16.00	-
	Y llovieron pájaros	16.00	17.45	-	17.45
	Pequeños detalles	20.15	20.00	19.45	20.00
	Driveways	-	-	18.00	-

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
Edison	Emma	19.00 (VOSE)	19.00	19.00 (VOSE)	-
	Raya i l'últim drac	-	-	11.00	-
	Raya y el último dragón	-	16.00	16.00	-
	El Padrino, epílogo: la (...)	-	-	-	19.00 (VOSE)

GRANOLLERS	De divendres a dijous (dilluns i dimarts tancat)	
Ocinè	Los Croods 2: una nueva era	16.00 i 18.00
	El profesor persa	19.45
	Los Elfkins	15.35
	Zapatos rojos y los siete trolls	17.15
	Wonder Woman 1984 (Atmos)	19.00
	Trolls 2: Gira Mundial	15.35
	Pequeños detalles	17.20 i 19.45 / 16.20 i 18.45
	En guerra con mi abuelo	16.00 i 18.00
	El padre	20.00
	Y llovieron pájaros	15.30 i 19.30
	Nuevo orden	17.50
	Minari. Historia de mi familia	15.45 i 18.00 / 19.30
	Relic	20.10 / 16.00 i 17.45
	14 días, 12 noches	15.45
	Hasta el cielo	17.45 i 20.00
	Las niñas	16.00
	La maldición de Lake Manor	18.00
	No matarás	20.00

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

HORITZONTALS: 1. Massa missatge a través de les mans: el teu cos se sentirà millor. Per fer el duet en falta un / 2. Fa descansar el gos. Tendències a ritmar el son en veu alta / 3. Fa remor. Fer papiroflèxia amb els pressupostos públics. Punt central de cada esquí / 4. Tant pot ser ell com ella, però sempre en parella (oficialitzada). Us cargoleu / 5. Síntomes d'afonia. Quina bestiesa, barrejar bajoca amb l'ensalada! / 6. A còpia de sucari hi ha quedat sense ni cinc. Retrogust de poníol / 7. Plany animallesc en veure el pèssim estat de la borla. A la canalla els fan gràcia, pel fet de ser una altra cosa / 8. Maten el bruixot. Estovant la roba a la manera del beisbol / 9. Si hi hagués un torreó no podríem veure el destre. Pren mesures per la direcció contrària / 10. Porgador extret d'una perera. Magre per falta de vocals. Podria ser teu / 11. Torna a fer remor. No depèn ni de tu ni de mi ni de ningú. En senyal de victòria / 12. Avio l'avió. Són prous per jugar a futbol però no per obtenir el bronze / 13. En Sanç quan es quedava sense vitamina. No para de renyar-te quan et veu amb l'ull lleganyós.

VERTICALS: 1. Senyal evident que la clava a barraca. Empleades d'en Pere l'infernàl / 2. Donen accés a l'ajuntament. El que vol és fer-nos caure en temptació. Cursa de neutrons / 3. Sonaràs fatal, com una malalta de postguerra. Millora de l'aspecte dels pits, perquè semblin ben reals / 4. Jeus amb els peus al capçal. Tapada per aquesta foto que hi ha al capdavant del llibre / 5. Al capdamunt. Si li afegeixes una campana la bici farà música. Zirconi al quaranta per cent (aprox.) / 6. Empassar amb una voracitat aparentment bàrbara. Atraparé al vol el poble amoret marejat / 7. Pallissa sense ús d'armes ni objectes contundents. Deixa groguis els mariners anglesos / 8. Enllaç a mig executar. Acabalo, enriqueixo. Ara al capdavant / 9. Tot de gent fent corrua per lliurar-se a uns quants excessos. Es defineixen en la música tradicional cubana / 10. Per seguir son company d'ori es disfressà d'Andrea el navegant). En qüestions de guany no enganya: només val per aquest any / 11. Al cor de la fura. Tub de quatre elèctrodes muntats de cap per avall. Entrada reduïda al zoo / 12. Semblen esquimals però en realitat són taurons. Com a mastegot, s'autodefineix: és sever.

SUDOKUS

AMIC

Dificultat: mitjana

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

					3			8
2		1	5					4
	4			2	1	5		
		9	1		8	4	5	
	1					3		
			7			9	2	
	6	3			7			4
1	8		3	6				
7			2	1				

Dificultat: difícil

		3	5		4			
	9	1	3					6
		5	2				7	
				4		3		7
						4		
		8	6	2				
9		2	8	6				
	3						8	
			9					

SOLUCIONS

7	9	4	2	1	5	8	3	6
1	8	2	3	9	4	7	9	5
5	6	3	8	9	7	2	1	4
8	3	5	7	4	6	9	2	1
4	1	7	9	5	2	3	6	8
6	2	9	1	3	8	4	5	7
3	4	8	6	2	1	5	7	9
2	7	1	5	8	9	6	4	3
9	5	6	4	7	3	1	8	2

Dificultat: mitjana

1	8	4	9	3	2	6	7	5
6	3	7	4	5	1	8	9	2
9	5	2	8	6	7	1	4	3
4	7	8	6	2	3	9	5	1
3	1	9	7	8	5	4	2	6
5	2	6	1	4	9	3	8	7
8	4	5	2	1	6	7	3	9
2	9	1	3	7	8	5	6	4
7	6	3	5	9	4	2	1	8

Dificultat: difícil

S	N	Ç	R	E	G	A	N	Y	O	S	
E	N	L	A	I	R	O					
R	A	T	Z	A	R	O	S	A	V		
E	R	E	R	M	G	R					
T	O	R	E	E	L	G	E	R			
O	T	B	A	T	A	N	A	N	T		
B	R	A	O	L	I	V	E	R	S		
E	S	C	U	R	A	D	A				
A	F	O	J	A	N	A	D	A			
C	O	N	J	U	G	E					
R	E	T	A	L	L	A	R	O			
A	J	A	U	R	O	N	C	O	R	S	
M	A	S	S	A	T	G	E				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12